

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΥΠΑΤΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΚΟΙΝΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Βρυξέλλες, 15.3.2019
JOIN(2019) 4 final

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Βελτίωση της διεθνούς διακυβέρνησης των ωκεανών - Δύο έτη προόδου

{SWD(2019) 104 final}

ΥΓΙΕΙΣ ΩΚΕΑΝΟΙ — ΕΝΑΣ ΒΑΣΙΚΟΣ ΣΥΜΜΑΧΟΣ ΚΑΙ ΜΙΑ ΚΟΙΝΗ ΕΥΘΥΝΗ

Τον Νοέμβριο του 2016, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ύπατη Εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσαν κοινή ανακοίνωση με τίτλο «*Διεθνής διακυβέρνηση των ωκεανών: ένα θεματολόγιο για το μέλλον των ωκεανών μας*¹». Το θεματολόγιο αυτό σηματοδοτεί την εμφάνιση της διεθνούς πολιτικής της ΕΕ για τους ωκεανούς. Η ΕΕ δεσμεύεται σε μια δυναμική που συνίσταται στη μετάβαση από μια τομεακή προσέγγιση σε μια ολοκληρωμένη προσέγγιση. Η ΕΕ παρέμεινε προσηλωμένη στον γενικό στόχο της, δηλαδή τη διασφάλιση ότι οι ωκεανοί είναι ασφαλείς, προστατευόμενοι, καθαροί, υγιείς και υπό βιώσιμη διαχείριση.

Το θεματολόγιο της ΕΕ για τους ωκεανούς αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της απόκρισης της ΕΕ στην Ατζέντα 2030 των Ηνωμένων Εθνών (ΗΕ), και συγκεκριμένα στον Στόχο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (ΣΒΑ) 14, που αφορά τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση των ωκεανών, των θαλασσών και των θαλάσσιων πόρων. Αντικατοπτρίζει την προτίμηση της ΕΕ για ισχυρές συμπράξεις, πολυμερή διάλογο και διεθνή συνεργασία ως μέσο ανάδειξης της επείγουσας ανάγκης ανάληψης δράσης για τη διασφάλιση της διατήρησης και της βιώσιμης χρήσης των ωκεανών μας.

Οι υγιείς ωκεανοί είναι απαραίτητοι για την ανθρώπινη ζωή, την ευημερία και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Οι ωκεανοί απορροφούν το 25 % του συνόλου των εκπομπών άνθρακα που παράγουμε και ανακατανέμουν τη θερμότητα σε ολόκληρο τον πλανήτη. Ο ωκεανός φιλοξενεί εκατομμύρια είδη και η υγεία των ωκεανών εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη θαλάσσια βιοποικιλότητα. Τα ψάρια και τα οστρακοειδή αποτελούν σημαντική πηγή πρωτεϊνών και βασικών μικροθρεπτικών συστατικών, συμβάλλοντας στην παγκόσμια επισιτιστική ασφάλεια και την ανθρώπινη υγεία. Επιπλέον, η «γαλάζια» οικονομία των ωκεανών προσφέρει σημαντικές ευκαιρίες για βιώσιμη, καινοτόμο ανάπτυξη και αξιοπρεπείς θέσεις εργασίας.

Με το εν λόγω θεματολόγιο των ωκεανών, η ΕΕ επιδιώκει μια προσέγγιση προσανατολισμένη στη δράση που αποσκοπεί στην αντιμετώπιση των μεγαλύτερων σημερινών προκλήσεων για τη διακυβέρνηση των ωκεανών.

Η παρούσα έκθεση είναι η πρώτη έκθεση προόδου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ύπατης Εκπροσώπου σχετικά με το θεματολόγιο της ΕΕ για τη διεθνή διακυβέρνηση των ωκεανών από την έγκρισή του. Προβαίνει στον απολογισμό των μέχρι σήμερα αποτελεσμάτων που έχουν επιτευχθεί για την εφαρμογή του θεματολογίου, παρουσιάζει περαιτέρω επιτεύγματα που συμβάλλουν στους γενικούς στόχους του θεματολογίου και παρέχει επισκόπηση της συνεχούς δέσμευσης της ΕΕ για ενίσχυση της διεθνούς διακυβέρνησης των ωκεανών.

Συνοδεύεται από το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής *SWD(2019) 104*, το οποίο παρέχει ενδελεχή ανάλυση της προόδου που έχει επιτευχθεί όσον αφορά τα 50 συγκεκριμένα σημεία που καθορίζονται στο θεματολόγιο της ΕΕ για τη διακυβέρνηση των ωκεανών.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΥΟ ΕΤΩΝ — ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Από τότε που η ΕΕ ενέκρινε το θεματολόγιό της για τη διακυβέρνηση των ωκεανών το 2016, η δράση της στον τομέα των ωκεανών έχει ενταθεί. Οι 50 δράσεις του θεματολογίου υλοποιούνται όλες με επιτυχία: ορισμένες από αυτές έχουν ήδη ολοκληρωθεί, ενώ οι εργασίες για ορισμένες άλλες θα συνεχιστούν και μετά το 2019. Το θεματολόγιο κινητοποίησε τη

¹ JOIN(2016) 49 final.

διεθνή συνεργασία σε όλες τις ηπείρους και στο πλαίσιο των τριών πυλώνων του θεματολογίου για τη διακυβέρνηση των ωκεανών, ενισχύοντας τον ρόλο της ΕΕ ως:

- αξιόπιστου εταίρου στην οικοδόμηση ενός πλαισίου διεθνούς διακυβέρνησης, με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας στον πυρήνα του·
- κορυφαίου δωρητή σε έργα που ενισχύουν την ικανότητα και προωθούν την τοπική, περιφερειακή και παγκόσμια δράση·
- ισχυρού υποστηρικτή και παρόχου υπηρεσιών για έρευνα, παρακολούθηση και επιτήρηση των ωκεανών·
- συνεπούς επιχειρηματικού εταίρου της «γαλάζιας» οικονομίας με μια συνολική και βιώσιμη προοπτική.

590 εκατ. EUR έχουν δεσμευτεί στο πλαίσιο της αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ για την προώθηση της καλύτερης διακυβέρνησης των ωκεανών με τρίτους εταίρους² και περισσότερα από 500 εκατ. EUR για θαλάσσια έρευνα στο πλαίσιο του προγράμματος έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων 2020».

• ΠΥΛΩΝΑΣ 1: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΤΩΝ ΩΚΕΑΝΩΝ

Από το 2016, η ΕΕ αξιοποίησε περαιτέρω την παρουσία της σε διεθνή και περιφερειακά φόρουμ και τις διμερείς σχέσεις της με βασικούς εταίρους για να διασφαλίσει την ορθή εφαρμογή των υφιστάμενων κανόνων και να καλύψει τυχόν ρυθμιστικά κενά.

Σε διεθνές επίπεδο, η ΕΕ συνέχισε να επεξεργάζεται ειδικότερα στο πλαίσιο της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας, το γενικό «σύνταγμα» που διέπει όλες τις θαλάσσιες δραστηριότητες. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ συνέβαλε καθοριστικά στην πρόοδο που σημειώθηκε όσον αφορά τη θέσπιση ενός νομικά δεσμευτικού μέσου για την προστασία της βιοποικιλότητας στην ανοικτή θάλασσα. Οι διαπραγματεύσεις βρίσκονται σε εξέλιξη και η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συνεχίσουν να προωθούν τη διαδικασία. Στο πλαίσιο της Σύμβασης του ΟΗΕ για τη Βιολογική Ποικιλότητα (CBD), η ΕΕ προωθεί ενεργά τον προσδιορισμό οικολογικά ή βιολογικά σημαντικών θαλάσσιων περιοχών (EBSA) για να διασφαλίσει την προστασία τους. Η ΕΕ έχει υποστηρίξει επίσης οικονομικά την εφαρμογή της σύμβασης για το διεθνές εμπόριο ειδών που απειλούνται με εξαφάνιση, συνδράμοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τις χώρες εξαγωγής να εξασφαλίσουν ότι το εμπόριο θαλάσσιας άγριας πανίδας είναι νόμιμο και βιώσιμο³.

Επιπλέον, η ΕΕ συνέβαλε στην ενίσχυση της βιωσιμότητας των ωκεανών, ιδίως όσον αφορά τη διατήρηση και τη διαχείριση της αλιείας σε **περιφερειακό επίπεδο** μέσω των συμβάσεων περιφερειακών θαλασσών και των περιφερειακών οργανώσεων διαχείρισης αλιείας (ΠΟΔΑ), με στόχο τη βελτίωση της διακυβέρνησης που βασίζεται σε επιστημονικά δεδομένα. Σε αυτό το πλαίσιο, η ΕΕ χορήγησε 17 εκατ. EUR την περίοδο 2017-2018 για τη βελτίωση της διακυβέρνησης, της επιστήμης και της ανάπτυξης ικανοτήτων και για την ενίσχυση της συμμόρφωσης στις 18 περιφερειακές οργανώσεις διαχείρισης αλιείας και τις περιφερειακές οργανώσεις διαχείρισης αλιείας του τόνου στις οποίες συμμετέχει η ΕΕ. Η συγκεκριμένη δράση της ΕΕ για τη βιωσιμότητα απέδωσε καρπούς: στα τέλη του 2017, 16 εκ των 18

² Περίοδος προγραμματισμού 2014-2020.

³ COM (2018) 711 final.

αντιπροσωπευτικών αποθεμάτων τόνου παγκοσμίως ήταν, σύμφωνα με επιστημονικές γνωμοδοτήσεις, σε βιώσιμα επίπεδα.

Η υπογραφή, τον Οκτώβριο του 2018, της συμφωνίας για την αποτροπή της ανεξέλεγκτης αλιείας στην ανοικτή θάλασσα στον Κεντρικό Αρκτικό Ωκεανό αποτέλεσε σημαντικό ορόσημο. Θα καλύψει ένα σημαντικό κενό στο πλαίσιο διακυβέρνησης του Αρκτικού Ωκεανού και θα διαφυλάξει τα ευάλωτα θαλάσσια οικοσυστήματα για τις μελλοντικές γενιές.

Στο πλαίσιο της συμφωνίας για την αλιεία στον Κεντρικό Αρκτικό Ωκεανό, η ΕΕ και άλλοι εννέα υπογράφοντες συμφώνησαν να απαγορεύσουν την εμπορική αλιεία στην ανοικτή θάλασσα του Κεντρικού Αρκτικού Ωκεανού, μια περιοχή μεγέθους περίπου όσο αυτό της Μεσογείου, για αρχική περίοδο 16 ετών. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, θα καταβάλλουν προσπάθειες για τη βελτίωση της κατανόησης των αρκτικών οικοσυστημάτων και των δυνατοτήτων

Η ΕΕ έχει δεσμευτεί σε συνεργασία με βασικούς παράγοντες διαχείρισης των ωκεανών για την οικοδόμηση **διμερών συμπράξεων**. Η ΕΕ υπέγραψε μια πρώτη σύμβαση εταιρικής σχέσης για τους ωκεανούς - με την Κίνα - τον Ιούλιο του 2018 και αναμένει να υπογράψει σύμβαση εταιρικής σχέσης με τον Καναδά το 2019.

Έχοντας ξεκινήσει από τη διάσκεψη «Our Ocean» («ο Ωκεανός μας»), στη Μάλτα το 2017, το πρόγραμμα σύμπραξης Ειρηνικού-Ευρωπαϊκής Ένωσης για το θαλάσσιο περιβάλλον (PEUMP) έχει ως στόχο τη στήριξη της βιώσιμης διαχείρισης και ανάπτυξης της αλιείας για την επισιτιστική ασφάλεια και την οικονομική ανάπτυξη μεταξύ των 15 κρατών της περιοχής του Ειρηνικού. Το πρόγραμμα PEUMP ακολουθεί μια ολοκληρωμένη και

Η ΕΕ έχει ενισχύσει **την ικανότητα** των χωρών και των οργανισμών εταίρων όσον αφορά την παρακολούθηση των ωκεανών, τη διαφύλαξη της θαλάσσιας βιοποικιλότητας και την εξάλειψη της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας (ΠΛΑ). Για παράδειγμα, δέσμευσε 35 εκατ. EUR για χώρες του Ειρηνικού στο πλαίσιο του προγράμματος σύμπραξης Ειρηνικού-Ευρωπαϊκής Ένωσης για το θαλάσσιο περιβάλλον, 15 εκατ. EUR για τη Δυτική Αφρική στο πλαίσιο του προγράμματος PESCAO, 28 εκατ. EUR για την περιοχή του Ινδικού Ωκεανού στο πλαίσιο του προγράμματος ECOFISH και

87 εκατ. EUR για τη συνεργασία της με την Καμπότζη στο πλαίσιο του νέου προγράμματος CAPFISH σχετικά με τα αλιεύματα.

Η χρηστή διεθνής διακυβέρνηση των ωκεανών σημαίνει επίσης ότι τα άτομα που δραστηριοποιούνται στη θάλασσα μπορούν να το πράξουν σε ένα **ασφαλές περιβάλλον**. Σύμφωνα με την παγκόσμια στρατηγική της και τις ειδικές περιφερειακές πολιτικές της, π.χ. για το Κέρας της Αφρικής και τον Κόλπο της Γουινέας, η ΕΕ διαδραματίζει βασικό ρόλο ως παγκόσμιος φορέας παροχής ασφάλειας στη θάλασσα. Έχει κινητοποιήσει πόρους για την προστασία από θαλάσσιες απειλές όπως η πειρατεία και η εμπορία ανθρώπων, τη μείωση των ναυτικών ατυχημάτων και την πρόληψη περιβαλλοντικών καταστροφών. Τα δορυφορικά δεδομένα από το πρόγραμμα Copernicus της ΕΕ χρησιμοποιήθηκαν από όργανα της ΕΕ όπως ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια στη Θάλασσα και από διεθνείς επιχειρήσεις έρευνας και διάσωσης, κατόπιν αιτήματος του ΟΗΕ.

ΠΥΛΩΝΑΣ 2: ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΙΕΣΗΣ ΣΤΟΥΣ ΩΚΕΑΝΟΥΣ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΓΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗ «ΓΑΛΑΖΙΑ» ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Οι υγιείς ωκεανοί αποτελούν προϋπόθεση για τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη. Αν θέλουμε η αυριανή «γαλάζια» οικονομία να αποφέρει περισσότερη αξία από τους «γαλαζίους» τομείς

και να στηρίζει τις παράκτιες κοινότητες, θα πρέπει να εργαστούμε σήμερα για να εξασφαλίσουμε υγιείς ωκεανούς.

Οι ωκεανοί ρυθμίζουν το κλίμα μας, ωστόσο είναι επίσης εξαιρετικά ευάλωτοι στις επιπτώσεις της **κλιματικής αλλαγής**. Η ΕΕ προωθεί και αναπτύσσει δράση που σχετίζεται με τους ωκεανούς για την εφαρμογή της Συμφωνίας του Παρισιού, όπως λύσεις που βασίζονται στη φύση και ανανεώσιμη ενέργεια που βασίζεται στον ωκεανό. Τα συγκεκριμένα στοιχεία τονίστηκαν εκ νέου στο νέο στρατηγικό όραμα για την επίτευξη μιας ουδέτερης κλιματικά Ευρώπης έως το 2050, που εγκρίθηκε από την Επιτροπή τον Νοέμβριο του 2018⁴. Το όραμα υπογραμμίζει τη διατήρηση, τη χρήση και τη διαχείριση των θαλάσσιων οικοσυστημάτων και πόρων ως μία από τις προτεραιότητες για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή.

Από το 2017, η ΕΕ έχει διαθέσει συγκεκριμένη χρηματοδότηση για την αποκατάσταση των θαλάσσιων και παράκτιων οικοσυστημάτων σε διάφορες περιοχές του κόσμου, συμπεριλαμβανομένης της Μεσογείου, της Νοτιοανατολικής Ασίας και των χωρών ΑΚΕ, συνολικού ύψους άνω των 90 εκατ. EUR. Επιπλέον, η ΕΕ προωθεί την υπεράκτια αιολική και ωκεάνια ενέργεια για την παροχή καθαρής ενέργειας σε νησιά και ακτογραμμές στην ΕΕ και σε ολόκληρο τον κόσμο. Για παράδειγμα, η ΕΕ κινητοποιεί τεχνική εμπειρογνομosύνη για να συνδράμει την Ινδία στην προκήρυξη του διαγωνισμού για το πρώτο υπεράκτιο αιολικό πάρκο φέτος.

Επιπλέον, η ΕΕ διαδραματίζει ενεργό ρόλο στην προώθηση ισχυρής παγκόσμιας δράσης για την αντιμετώπιση των εκπομπών από τη ναυτιλία, σύμφωνα με τη στρατηγική του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού για μείωση των εκπομπών κατά το ήμισυ έως το 2050.

Η ΕΕ υπέγραψε κοινή δήλωση με τη Νότια Κορέα σχετικά με τις προσπάθειες για την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας μετά τα ικανοποιητικά αποτελέσματα της ομάδας εργασίας ΕΕ-Δημοκρατίας της Κορέας που συστάθηκε μετά την άρση της «κίτρινης»

Ως πρωτοπόρος στην καταπολέμηση της **ΠΛΑ αλιείας**, από την έκδοση του κανονισμού ΠΛΑ το 2008, η ΕΕ ξεκίνησε διαλόγους για θέματα ΠΛΑ αλιείας με περισσότερες από 50 χώρες σε όλες τις μεγάλες αλιευτικές περιοχές. Χάρη στους διαλόγους αυτούς, 14 χώρες έχουν μεταρρυθμίσει επιτυχώς τα συστήματα ελέγχου και διαχείρισής τους σύμφωνα με τις διεθνείς υποχρεώσεις τους ως κράτη σημαίας, παράκτια κράτη, κράτη λιμένος και κράτη

αγοράς⁵. Το σημαντικό δίκτυο συμφωνιών σύμπραξης βιώσιμης αλιείας (ΣΣΒΑ) της ΕΕ χρησιμοποιήθηκε επίσης για την υποστήριξη της πολιτικής της ΕΕ για την καταπολέμηση της ΠΛΑ. Έως τον Νοέμβριο του 2018, είχαν δρομολογηθεί 10 συμφωνίες σύμπραξης βιώσιμης αλιείας με συνολικό προϋπολογισμό 135 εκατ. EUR ετησίως. Έχουν διεξαχθεί διαπραγματεύσεις για τρεις επιπλέον συμφωνίες σύμπραξης βιώσιμης αλιείας, οι οποίες θα τεθούν σε ισχύ στο εγγύς μέλλον. Επιπλέον, η ΕΕ έχει θεσπίσει νέους κανόνες για τη διασφάλιση της βιώσιμης αλιείας από στόλους της ΕΕ πέραν των υδάτων της⁶. Η ΕΕ συνέχισε επίσης να στηρίζει την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας σε διάφορες περιφερειακές οργανώσεις διαχείρισης της αλιείας. Με την υποστήριξη της ΕΕ εγκρίθηκε σχέδιο για την καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας στη Μεσόγειο και τη Μαύρη Θάλασσα και προτάθηκαν

⁴[COM\(2018\) 773 final](#)

⁵https://ec.europa.eu/fisheries/sites/fisheries/files/illegal-fishing-overview-of-existing-procedures-third-countries_en.pdf

⁶ (ΕΕ) 2017/2403

αυστηρές διαδικασίες καταχώρησης των σκαφών ΠΛΑ αλιείας σε αντίστοιχους καταλόγους στον Ινδικό και Νότιο Ωκεανό. Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Ελέγχου της Αλιείας, με την υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια στη Θάλασσα, υλοποιεί ένα πιλοτικό σχέδιο για την ενίσχυση και την αύξηση της αποτροπής της ΠΛΑ αλιείας παγκοσμίως.

Επιπλέον, τον Οκτώβριο του 2016 η ΕΕ πρότεινε στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, την απαγόρευση ορισμένων μορφών επιδοτήσεων για την αλιεία, οι οποίες συμβάλλουν στην πλεονάζουσα αλιευτική ικανότητα, την υπεραλίευση και την ΠΛΑ αλιεία. Η ΕΕ εξακολουθεί να συμμετέχει ενεργά στην επίτευξη μιας συμφωνίας το αργότερο έως το 2020, σύμφωνα με τον στόχο 6 του ΣΒΑ14.

Η ΕΕ συμμετείχε στη διαμόρφωση της διεθνούς απόκρισης στο ολοένα και πιο πιεστικό πρόβλημα των **απορριμμάτων στις θάλασσες**, βασιζόμενη στην ευρωπαϊκή στρατηγική για τις πλαστικές ύλες σε μια κυκλική οικονομία⁷. Η ΕΕ υποστηρίζει ενεργά την παρακολούθηση του ψηφίσματος για τα απορρίμματα στις θάλασσες και τα μικροπλαστικά που εγκρίθηκε στην τρίτη συνέλευση του ΟΗΕ για το περιβάλλον τον Δεκέμβριο του 2017. Το 2018, η ΕΕ υποστήριξε την έμφαση που δόθηκε από την καναδική προεδρία της Ομάδας των G7 στα απορρίμματα στις θάλασσες και τη ρύπανση από πλαστικά. Η ΕΕ παρέχει επίσης στοχευμένη υποστήριξη για τη βελτίωση της διαχείρισης των αποβλήτων στην περιοχή του Ειρηνικού και της Νοτιοανατολικής Ασίας, η οποία αντιμετωπίζει τεράστιες προκλήσεις στην καταπολέμηση της ρύπανσης από πλαστικά απορρίμματα.

Η στρατηγική της ΕΕ για τις πλαστικές ύλες σε μια κυκλική οικονομία συνίσταται σε μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την εξάλειψη των πλαστικών αποβλήτων και της διαρροής μικροπλαστικών, ιδίως στο θαλάσσιο περιβάλλον. Ακολούθησε πρόταση για την απαγόρευση των 10 βασικών πλαστικών προϊόντων μίας χρήσης που βρίσκονται στις παραλίες και στη θάλασσα, καθώς και για την εισαγωγή νέων κανόνων για τα απολεσθέντα ή εγκαταλελειμμένα αλιευτικά εργαλεία. Η δέσμη συμπληρώνεται από πρόταση για νέα οδηγία σχετικά με τις λιμενικές

Το διατλαντικό δίκτυο θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών συγκέντρωσε φορείς διαχείρισης των θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών των παράκτιων χωρών του Ατλαντικού της Βόρειας και Νότιας Αμερικής, της Αφρικής και της Ευρώπης. Το σχέδιο αδελφοποίησης τους επέτρεψε να δικτυωθούν και να

Η ΕΕ έχει χαρακτηρίσει ήδη πάνω από το 10% των θαλάσσιων και παράκτιων περιοχών της ως **θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές (ΘΠΠ)** –δύο έτη πριν από τη λήξη της προθεσμίας του 2020 που προβλέπεται από τον διεθνή στόχο της Σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα– και αναλαμβάνει δράση για να εξασφαλίσει την αποτελεσματική διαχείρισή τους. Επί του παρόντος, συνδράμει και άλλες χώρες στην επίτευξη αυτού του στόχου, προωθώντας νέες και καλά διαχειριζόμενες ΘΠΠ παγκοσμίως. Πάνω από 23 εκατ. EUR έχουν επενδυθεί

για την κατάρτιση κατευθυντήριων γραμμών, τη διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών και μελετών και τη δημιουργία σχεδίων αδελφοποίησης για την ενθάρρυνση της αμοιβαίας μάθησης και συνεργασίας.

⁷ COM(2018) 28 final.

- **ΠΥΛΩΝΑΣ 3: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΩΚΕΑΝΟΥΣ**

Μια ισχυρή πολιτική για τους ωκεανούς εξαρτάται από την ικανοποιητική κατανόηση των ωκεανών μας, του τρόπου με τον οποίο αντιδρούν στις σωρευτικές επιπτώσεις της ανθρώπινης δραστηριότητας και του τρόπου με τον οποίο μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε με σύνεση όσα έχουν να προσφέρουν.

Η ΕΕ συνέχισε να προωθεί την έρευνα, τα δεδομένα και την επιστήμη για τους ωκεανούς με στόχο την ανάπτυξη ολοκληρωμένων, αξιόπιστων, συγκρίσιμων και προσβάσιμων γνώσεων για τους ωκεανούς για τη βελτίωση της χάραξης πολιτικής, την προώθηση της καινοτομίας και την ανάπτυξη μιας βιώσιμης «γαλάζιας» οικονομίας. Προς τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή έχει ξεκινήσει να δημοσιεύει σε ετήσια βάση την έκθεση σχετικά με την κατάσταση των ωκεανών στο πλαίσιο του προγράμματος Copernicus⁸. Η Επιτροπή αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στη βελτίωση της συλλογής και της συμβατότητας των δεδομένων, καθώς και της πρόσβασης σε αυτά. Μέσω του EMODnet, του Ευρωπαϊκού Δικτύου Παρατηρήσεων και Δεδομένων της Θάλασσας, η Επιτροπή συνδέει παγκόσμιες και εθνικές βάσεις δεδομένων για τη δημιουργία ενός διεθνούς **δικτύου θαλάσσιων δεδομένων** που θα παρέχει ελεύθερη πρόσβαση σε δεδομένα και προϊόντα σχετικά με τους ωκεανούς από την Ευρώπη και πέραν αυτής. Το 2018, για παράδειγμα, η ΕΕ διέθεσε 3,5 εκατ. EUR για την καλύτερη συνεργασία με την Κίνα όσον αφορά την ανταλλαγή δεδομένων σχετικά με τους ωκεανούς. Επιπλέον, μέσω του προγράμματος έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων», η ΕΕ χρηματοδοτεί έργα για ωκεάνιες παρατηρήσεις στον Ατλαντικό και τις θάλασσες της Ευρώπης προσαρμοσμένες στα μελλοντικά δεδομένα.

Το 2018, η Επιτροπή δημοσίευσε τη δεύτερη έκθεση σχετικά με την κατάσταση των ωκεανών. Βασισμένη σε ολοκληρωμένα και σύγχρονα δεδομένα από την θαλάσσια υπηρεσία του Copernicus, η έκθεση αξιολογεί την υφιστάμενη κατάσταση, τις φυσικές παραλλαγές και τις αλλαγές

Προκειμένου να ενισχυθούν οι επενδύσεις στη «γαλάζια» **επιστήμη και την καινοτομία**, η Επιτροπή ενισχύει την ανάπτυξη υπηρεσιών που βασίζονται στο νέφος και της ερευνητικής υποδομής μέσω του προγράμματος «Ορίζων 2020». Η συνεργασία με εταίρους εκτός της ΕΕ συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση της δυναμικής και των τάσεων των ωκεανών. Επιπλέον, δίνει ώθηση στην καινοτομία και μειώνει το κόστος. Η δήλωση του Galway, το 2013, όσον αφορά τη συνεργασία για τον Ατλαντικό Ωκεανό έχει ήδη εμβαθύνει τη **συνεργασία θαλάσσιας έρευνας** της ΕΕ με τις Ηνωμένες Πολιτείες και τον Καναδά. Με βάση τη συγκεκριμένη επιτυχημένη εμπειρία, η ΕΕ υπέγραψε τη δήλωση του Belém σχετικά με την ατλαντική συνεργασία στους τομείς της έρευνας και της καινοτομίας με τη Βραζιλία και τη Νότια Αφρική το 2017, διευρύνοντας τη συνεργασία της με τον Νότιο Ατλαντικό. Το 2018, η Επιτροπή συνήψε διοικητικές συμφωνίες για τη συνεργασία στον τομέα της θαλάσσιας έρευνας και καινοτομίας με την Αργεντινή και το Πράσινο Ακρωτήριο. Η προκύπτουσα Διατλαντική Συμμαχία Ωκεανογραφικής Έρευνας καλύπτει τον Ατλαντικό Ωκεανό από την Αρκτική έως την Ανταρκτική.

⁸ <http://marine.copernicus.eu/science-learning/ocean-state-report/>

ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Για τη συμπλήρωση του θεματολογίου για τη διεθνή διακυβέρνηση των ωκεανών, η ΕΕ, από την έγκρισή του, έχει αναλάβει δράση και ξεκίνησε πρωτοβουλίες οι οποίες συμβάλλουν στην περαιτέρω ενίσχυση της διεθνούς διακυβέρνησης των ωκεανών.

- Ως θεματοφύλακας της πρωτοβουλίας «Our Ocean» («ο Ωκεανός μας»), η ΕΕ απηύθυνε έκκληση για αποφασιστική παγκόσμια δράση και ανέλαβε φιλόδοξες δεσμεύσεις για τη βελτίωση της διακυβέρνησης των ωκεανών κατά τη διάρκεια των διασκέψεων που διοργανώθηκαν στη Μάλτα το 2017 και στο Μπαλί το 2018.
- Ως υπέρμαχος της «γαλάζιας» οικονομίας, η Επιτροπή δρομολόγησε τη σύμπραξη για τις εθελοντικές αρχές χρηματοδότησης της βιώσιμης γαλάζιας οικονομίας και πρότεινε τη δημιουργία ταξινομίας για την ταξινόμηση των οικονομικών δραστηριοτήτων που θεωρούνται περιβαλλοντικά βιώσιμες και περιλαμβάνουν δραστηριότητες για τη βιώσιμη χρήση και την προστασία των θαλάσσιων πόρων.
- Εκτός από τις επενδύσεις της ΕΕ στη θαλάσσια έρευνα, την τελευταία διετία διατέθηκαν 46 εκατ. EUR στη θαλάσσια υπηρεσία του Copernicus για την παγκόσμια παρατήρηση, πρόβλεψη και ανάλυση της κατάστασης των ωκεανών, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στην κλιματική αλλαγή.
- Η Επιτροπή πρότεινε ειδική χρηματοδότηση για τη διεθνή διακυβέρνηση των ωκεανών στο πλαίσιο του **Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας** για την περίοδο 2021-2027⁹, η οποία θα καταστήσει δυνατή τη στοχευμένη δράση της ΕΕ, για παράδειγμα, προκειμένου να σημειωθεί πρόοδος στην καταπολέμηση της ΠΛΑ αλιείας και να αναπτυχθεί περαιτέρω η διεθνής ασφάλεια στη θάλασσα.
- Η Επιτροπή υπέβαλε τις προτάσεις της για το πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας της ΕΕ «**Ορίζων Ευρώπη**» για την περίοδο μετά το 2020 (2021-2027)¹⁰. Η διεθνής διακυβέρνηση των ωκεανών αποτελεί επίσης έναν από τους τομείς προτεραιότητας των προτεινόμενων **μέσων εξωτερικής χρηματοδότησης**¹¹ μετά το 2020.
- Η εκπόνηση ενός κοινού θαλάσσιου θεματολογίου για τη Μαύρη Θάλασσα ξεκίνησε με την υπουργική απόφαση «*Προς μια κοινή θαλάσσια ατζέντα για την περιοχή της Μαύρης Θάλασσας*» που εγκρίθηκε την Ευρωπαϊκή Ημέρα για τη Θάλασσα 2018, στο Μπουργκάς της Βουλγαρίας.
- Τέλος, η ΕΕ συνεισφέρει στη δεύτερη παγκόσμια αξιολόγηση του ΟΗΕ για τους ωκεανούς που καταρτίζεται επί του παρόντος και έχει ξεκινήσει επίσης να προετοιμάζει τη συμμετοχή της στην πρωτοβουλία «Decade of Ocean Science for Sustainable Development» (Δεκαετία ωκεανολογίας για βιώσιμη ανάπτυξη) των Ηνωμένων Εθνών (2021-2030).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΚΑΙ ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ

Μετά την έγκριση του θεματολογίου της για τη διεθνή διακυβέρνηση των ωκεανών, η ΕΕ έχει στο ενεργητικό της πολλές επιτυχίες. Σημαντική πρόοδος σημειώθηκε και στους τρεις τομείς προτεραιότητας και πέραν αυτών.

⁹ COM/2018/390 final

¹⁰ COM/2018/435 final και COM/2018/436 final - 2018/0225 (COD)

¹¹ 2018/0243 (COD)· 2018/0244 (CNS)· 2018/0247 (COD)

Ωστόσο εξακολουθούν να υφίστανται προκλήσεις. Τα ωκεάνια συστήματα είναι πολύπλοκα και συνεπώς η διακυβέρνηση των ωκεανών είναι πολυδιάστατη. Η κλιματική αλλαγή, η ρύπανση, η απώλεια βιοποικιλότητας, η υπεράκτια εξόρυξη και η υπεραλίευση εξακολουθούν να επιβαρύνουν τους ωκεανούς μας. Συνολικά, συνιστούν πολλαπλές απειλές για τη θαλάσσια ζωή. Αποτελούν τεράστια πρόκληση — μια εξαιρετικά μεγάλη και περίπλοκη πρόκληση για να αντιμετωπιστεί από μία μόνο χώρα ή περιφέρεια. Η διατήρηση της υγείας των ωκεανών παγκοσμίως απαιτεί έναν ευρύ συνασπισμό φορέων που δρουν από κοινού στο πλαίσιο διεθνών κανόνων. Καθώς ο παγκόσμιος πληθυσμός αναμένεται να φθάσει τα 9-10 δισεκατομμύρια έως το 2050, οι πιέσεις προβλέπεται να αυξηθούν.

Ως αξιόπιστος διεθνής ηγέτης για τη συνέχιση των δράσεων στον τομέα των ωκεανών, η ΕΕ παραμένει προσηλωμένη στην επίτευξη αλλαγών, ιδίως στους 4 από τους 10 στόχους του ΣΒΑ14 που θα πρέπει να υλοποιηθούν το 2020. Η ΕΕ, εν αναμονή της επικείμενης έκθεσης για τους ωκεανούς και την κρυόσφαιρα από τη Διακυβερνητική επιτροπή για την κλιματική αλλαγή, εντείνει επίσης τη δράση της για να εξασφαλίσει την προσαρμογή στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στους ωκεανούς και τις ωκεάνιες χρήσεις.

Από το 2019, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ύπατη Εκπρόσωπος δημιουργούν ένα ευρωπαϊκό **φόρουμ ενδιαφερόμενων φορέων για τη διεθνή διακυβέρνηση των ωκεανών** που συγκεντρώνει εμπειρογνώμονες, εκπρόσωπους της κοινωνίας των πολιτών, ακαδημαϊκούς και υπεύθυνους λήψης αποφάσεων για τους ωκεανούς και τις θάλασσες παγκοσμίως. Το εν λόγω φόρουμ θα παρακολουθεί τις καθορισμένες προτεραιότητες της ΕΕ, θα συζητά τις τρέχουσες και τις μελλοντικές προκλήσεις για τη διεθνή διακυβέρνηση των ωκεανών και θα προτείνει μελλοντικές δράσεις.